

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravištvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Narodno in inzeratô
sprejema upravištvu v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 237.

V Ljubljani, v sredo, 14. oktobra 1903.

Letnik XXXI.

Zadeva Bratuša.

Maribor.

Znano je, da je bil Bratuša obsojen na smrt in pozneje pomiloščen na dosmrtno ječo, ker je, kakor je sam izpovedal in je »vestna preiskava« dokazala, umoril svojega otroka ter ga deloma tudi pojedel. Slovenci smo bili vsled te obsodbe po nemških listih opsovani za barbare in ljudožrce. Sedaj pa se je dokazalo, da ni Bratuša umoril in pojedel svoje hčerke, ampak da je bila obsodba nenavadna justična zmota, in sedaj so zopet krivi te ponesrečene obsodbe — Slovenci. Nemški listi nam namreč očitajo, da so sedeli v sodnem dvoru pri dotični obravnavi trije slovenski in en nemški sodnik ter slovenski zapisnikar. Zadržje je za obsodbo pač, kar nam bo tudi vsak lajik pripoznal, brez pomena.

A tudi okoliščina, da so pri dotični obsodbi bili zraven trije sodniki slovenske narodnosti, ne more še tako zagrizenemu in še tako pristransko o slovenskih sodnikih sodnikih sodečemu Nemcu dati povoda, da zavrača krivdo na obsodbi slovenskim sodnikom. Vsakdo zna, da je stal Bratuša pred porotniki, da so ti sodili o njegovi krivdi in sokrivdi, in da je sodni dvor imel določiti le kazen. Kdor je bil pri dotični obravnavi navzoč, ve, da je takratni predsednik sodnega dvora — ki je sicer proti obtožencem bil navadno bolj državni pradenik, nego sodnik — govoril za Bratuša jako ugoden resumé. Kake narodnosti so pa mariborski porotniki, je itak znano. Toda tudi njim se ne mora nič očitati, sodili so pač po materialu, ki so ga nabrali preiskovalni sodniki in orožništvo! In tukaj tiči zajec!

Na Spodnjem Štajerskem slavni nemškutarski zagrizenec orožnik Scheschko ima zaslugo, da je našel morilca in ljudožrca Bratuša. Bratuševa hčerka je izginila. Scheschko je prišel na idejo, da jo je oče sam umoril. In šel je k Bratuši ter ga en cel dan in eno celo noč gonil po gozdu, da bi povedal, kje je umoril in zakopal hčerko. Začelo se je

že daniti, orožnik in Bratuša sta bila popolnoma zmučena. Orožnik je naredil zadnji poskus, da pripozna Bratuša umor, katerega je še vedno tajil. Hipoma nastavi Bratuši bajonet na trebuh ter zahteva, da pripozna svoje hudodelstvo. In Bratuša je v strahu — pripoznal. Tudi vse nadaljne izjave, da jo je zakopal, pojedel, so mu bile le vsiljene. Bratuša je stal še potem pred tremi preiskovalnimi sodniki pred dr. Duchatschem, dr. Torggler-jem in dr. vitez. Neupauer-jem. Nobeden izmed teh ne zna slovenski. Slovensčino tolčejo le z največjo težavo. Ti so brali Bratuši ovadbo žandarmerije. Bratuša je tajil. A sodniki so mu rekli, da je najboljšje, ako vse prizna. To je bila stara fraza, katero rabijo proti vsem slovenskim strankam, temeljito izpraševati pa slovenskih strank ne morejo, ker ne znajo dovolj slovenski. Bratuša, ki ni ravno posebno bistrega duha, je zopet priznal, češ, če je res tako boljše. Zraven še sta dva nemška zdravnik iz Ptuja spoznala svinjske kosti kot kosti Bratuševe hčerke, in svinjsko kri v sobi, kot njeno kri! Na podlagi tega materiala je potem sodilo porotno sodišče — porotniki namreč in sodni dvor. Če je torej kaj krivde izven Bratuše, je gotovo ni pri slovenskih sodnikih!

Opomnimo le še, da je okrajno glavarstvo v Ptuj predlagalo, da se Scheschkotu dá odlikovanje, ker je med Slovenci našel »barbara in ljudožrca«. Scheschko je dobil zaslužni križec.

Med slovenskim ljudstvom vlada zaradi zadeve Bratuša velika razburjenost. V nedeljo, dne 11. okt. je bilo na Ptujski gori, v bližini Bratuševega bivališča, politično zborovanje, na katerem se je tudi o tej zadevi govorilo. Prav je tako! Naj ljudstvo spozna, kako opasne posledice lahko povzroči dejstvo, če se nahajajo na Slovenskem sodniki, ki slovenskega jezika niso zmožni.

Iz našega deželnege zbor.

Dobro se drže naši poslanci! »Narod« ne piše družega, nego o »klerikalcih«. V soboto n. pr. je v svoji besnosti desetletnico »Slov. planinskega društva« kar prezrl. Imel je preveč opraviti s »klerikalci«. Ta »Narod« besnost je dokaz, da so naši poslanci na pravi poti. To spoznavajo celo nekateri liberalci. »Dobro Vas rihtajo!« nahnulili so zadnjič nekateri liberalni volivci svoje poslance, ko so videli raz galerij, kako so naši poslanci »rihtali« nemško-slovensko zvezo. In tako smo v soboto doživeli, da je »Narod« radi takih vzklikov opsoval svoje lastne pristase.

To je res malo preveč, da nekaterim liberalcem sedaj naenkrat noče več iti v glavo, da ima za vse liberalce delati politiko edino pravico dr. Tavčar — po mislih barona Šveglja! Kako je že dejal zadnjič g. Verovšek v »Lepi Lidi« v ulogi »pantofelj-moža«? »Jaz pa capljam za dr. Tavčarjem, kamor hoče!« Tako bi moralo biti, da bi bil zadovoljen dr. Tavčar! Nekaj gorostastnega je torej, da se celo liberalci upajo izrekati, da naši poslanci liberalce »dobro rihtajo«. Kaj res ne vedo, da v stranki političnih pantofelj-mož moč morajo molčati?

Za »Narodom« so pokonci tudi vsi nemški listi. To je znamenje, da so naši poslanci prideli za korist slovenskega ljudstva. O kranjski obstrukciji se pritožujejo ljudje, ki obstruirajo proti pravicam češkega naroda v češkem deželnem zboru! To je pač vrhunec smešnosti!

V jako čudnem položaju je nemško-slovenska zveza. Dr. Tavčar gleda z začudenjem taktiko naših poslancev, piha jeze in išče odkod ta taktika izvira. Taktika je res izborna! Po dr. Tavčarjevem mnenju »nemumni« ljudje, za katere je v »Narodu« proglasil naše poslance, niso za take načrte sposobni. Ker Tavčarju taktiko določa baron Schwegel in je ta taktika za nič, je prišel dr. Tavčar na to, da je tako izborna taktika katoliško-narodnih poslancev mogel povzročiti k večjemu kak grof. Zato se je dr. Tavčarju v soboto zasanjalo o grofu Pacetu, o katerem misli Tavčar, da mu mora hoditi vedno na pet, odkar mu je odvzel Winklerjevo hčer. Tako pada liberalni voditelj iz ene smešnosti v drugo. Kaj bo še-le dejal, kadar prično naši po-

slanci izvrševati nadaljnje svoje načrte! Takrat bo dr. Tavčar iskal menda za izvor taktike naših poslancev kar par ekselencio.

Prav čudno se tudi sliši javkanje liberalcev, da deželo mnogo stane zasedanje, ko imajo v roki, dati volivno reformo in omogočiti redno zasedanje. Liberalci bi najrajše videli, da bi vlada zaključila zasedanje dež. zbora in bi jim tako ne bilo treba za nekaj časa še dovoliti volivne reforme. Taka je liberalna ljubezen do ljudstva! Radi tega liberalci tudi nočejo sej finančnega odseka in nočejo poročati o važnih ljudstvu koristnih zadevah. Liberalci pravijo, da zavirajo nujni predlogi naše stranke pot takim poročilom v zbornici, nočejo pa niti, da bi se o teh poročilih posvetovalo v finančnem odseku, ki mora prvi rešiti dotične zadeve. Tako obstruirajo liberalci v odsekih in vale krivdo na naše poslance, o katerih je gotovo, da bi vse ljudstvu koristne predloge pustili v zbornici v razpravo. Glavna krivda nedelavnosti je torej priliberalcih, kernočejo delati v odsekih.

Tudi v ustavni odsek je nemško-slovenska zveza prenese la obstrukcijo. Tako žalostno ulogo igra večina! Najprej pripozna nujnost dr. Susteršičevega predloga o volivni reformi, potem se ji pa ne zdi nujno razpravljati o volivni reformi! Ali so to resni močje? Spremeniti razmere, v katerih ima par veleposlanikov 10 poslancev, na tisoče kmetakega ljudstva pa samo 16 poslancev, velik del ljudstva pa celo nima zastopstva, to se liberalcem ne zdi nujno in pričeli so z obstrukcijo v ustavnem odseku ovirati izvršitev reforme. Taka je liberalna poštenost napram ljudstvu! Menili so, da se bodo pustili naši poslanci okaniti in ker se ne puste, kaže nemške slovenska zveza sedaj pravo svojo barvo.

Kranjski deželni zbor.

Važna izjava katoliško-narodne stranke.

Ko je danes deželni glavar otvoril sejo, je vstal dr. Susteršič. Vsa zbornica je z napetostjo pričakovala, kaj bo povedal. Dr. Susteršič izjavlja na podlagi soglasnega sklepa kluba poslancev katol.-narodne stranke, naj zbornica tiste točke dnevnega reda, ki se morajo po pravilniku izročiti odsekom, takoj danes dá pristojnim odsekom. Naša stranka želi, da prično delovati vsi odseki

LISTEK.

Pisma s pota,

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.
(Dalje.)

Končno sedeva v vagon. Neki Francoz, potujoč z nama v Bruselj, naju začne izpraševati, od kod sva.

»Poljaka sva,« mu odgovorim.

Pri tem je izvestno francosko znanje zemljepisja, katero je prišlo že v pregovor, zabliskalo v vsem sijaju.

»Ah! To je tam nekje blizu bojišča,« reče.

»Kakšnega bojišča?«

»Kako se že imenuje? .. Hercegovine in Turčije.«

»O, zelo blizo; samo stena je vmes. Kadar se jamejo pokati, pri nas razločno čujemo strel.«

»Tjena!«

Nato smo se potopili v morje velike politike, pogreznili se tako globoko, da na noben način nismo mogli dospeti k obrežju. V kratkem, še ne pol ure trajajočem razgovoru smo povsem spremenili zemljevid Evrope. Naš Francoz je tako oblastno gospo-

daril po Prusiji, da sva se morala s tovarišem potegniti za Nemce in ga prositi, naj jim pusti svoj Berolin.

»Non, messieurs, non!« je odgovarjal ter se ni dal preprositi.

Polastivši se Berolina, vzevši v plen Bismarcka in odločivši mu za bivanje otok Oleron, se je naš Francoz, po tolikih bojnih činih utrujen, zvil v klopčič okrog lastnega središča, ali bolje, zaprl se kakor žepni nožiček, kakor pravijo Prusi, ter zaspal, in midva s tovarišem sva storila po njegovem zgledu.

Toda tu je moj tovariš iznašel očitno novo sredstvo za pridobivanje popularnosti, to je, začel je hropeti po mazursko tako, da so se vsi prebudili in osupli vprašali, kaj se je zgodilo.

»Mon Dieu! qu'est-ce que ça veut dire?« je vprašal Francoz s široko odprtimi očmi.

»Ej, to ni nič!« mu odvrnem mirno, »on dort chez nous comme cela.«

Med tem je moj tovariš z odprtimi usti, z glavo, ležečo niže od nog, sikal, rujovel, sopel, renčal, žvižgal: z jedno besedo, spuščal iz sebe take nadčloveške, fantastične, a pri tem nagle in nepričakovane glasove, da

*) »Pri nas tako spimo.«

se je celo mene samega, dasiravno sem žul že večkrat, kako zna naše plemstvo hropeti, polastilo začudenje.

Kmalu sem tudi zapazil, da je najin vagon postajal čimdalje bolj prazen. Skoro na vsaki postaji je kdo pobral svojo prtljago ter se preselil v druge razdelke. Na belgijski meji sva ostala sama. Vlak se je ustavil. V vagon ni prišel več mrmrajoči pruski konduktar, marveč Belgijec v črni opravi ter naju poprosil v francoščini, da pokaževa svojo prtljago zastran carine.

»Kaj je to?« vpraša moj tovariš, ki se je zbudil.

»Belgijska meja, revizija.«

»Zdi se mi, da sem nekoliko zadremal.«

»Da, majčkeno.«

»A kam so se izgubili ostali popotniki?«

Položim mu roko na ramo.

»Galilee viciisti! nobeden ni vstrajal na svojem mestu. Vsi so zbežali.«

Revizija nam ni pobrala mnogo časa. Večerjala sva, izpila pol steklenice vina ter odrinila dalje. Ze se je dobro zdanilo, ko sva se približala Bruselju. Kaj zalo mesto je to, za Parizom najlepše izmed vseh, kar sem jih kedaj videl. Obkoljeno z griči, po-

kritimi z gozdom, je stresalo raz sebe bele nočne megle, in kakor bi se kopalo v rožnati svetlobi, se je smehljalo po lepi noči in dobrem spanju. Vlak je obstal. Znovič smo imeli tri ure časa, radi tega odidem z mesto, da oživim spomin na dni, ki sem jih tu preživel pred dvema letoma. Bil sem tedaj v Ostendi.

Na ulicah je že vladalo živahno gibanje. Flamke, sedeče na malih vozičkih, so peljale v mesto mleko; zdelo se mi je, da sem razbral smeh na njih mirnih in poštenih obrazih. Po hišah pa je bilo še tiho, okna zakrita z zaslonami, pozlačeni naputki pa so nežno lesketali v jutranji svetlobi. Vse je bilo mirno, čedno, harmonično, tiho in nekako srečno, a vse pomenljivo in poetično. Iz vsakega zida iz vsakega kota zretu na to važno, veliko, poučno ustno izročilo. Misliš si, da je to nekaj daven, veličasten in skrivnosten sen, ki ga je nekaj čarovnik pričaral, tako, da je vse to okamenelo ter gleda sedaj na te skozi to osivelo zidovje Sv. Gudule in s kamenitimi očmi spomenika Egmonta ter skozi stolpe vseh ostankov iz španjskih časov. In zares je to sen. Časi Abbe so minili ter se več ne vrnejo. Sekira tu ne vdarja več zamolklo ob deske odrov, tu ne čuješ, kako v gromadi

in stranka tudi v zbornici ne bo ovirala rešitve tistih poročil, ki odgovarjajo ljudskim koristim. Taki predlogi so v prvi vrsti predlog za pomoč bednemu prebivalstvu, o uravnavi Mirne in Bistrice, v sadevi cesta in vodovodnih zgradb, glede zakupa užitnine od strani dežele, glede osuševanja barja itd. Ne bo ovirala stranka tudi podpore, ki so stvarno opravilene. Predno se nadaljuje branje vseučiliške interpelacije, naj se odkaze odkazitev dotičnih točk o d a s e k o m.

Nemško liberalna zveza v zadregi.

Ta predlog, ki so ga stavili na korist ljudstvu naši poslanci je pripravil nasprotni stranki v očitno zadrego, kajti na ta način bi morali opustiti obstrukcijo v odsekih in tudi obstrukcijo v ustavnem odseku, v katerem so mislili, da bo le na papirju vlepilo našim poslancem. Baron Schwegel in dr. Tavčar sta vstala drug za drugim in izjavljali naj se seja za nekaj časa prekine. Glavar je ugodil tej želji.

Odgovor nemški impartinenci.

Ko je deželni glavar zopet otvoril sejo se cglasi k besedi dr. Schweitzer ter pravi, da je katoliško narodna stranka v zadnji seji vložila interpelacijo radi konfiskacije »Slovenca«, ki je bil zaplenjen ko je ožigosal početje iredentovcev v Vidmu. Naša interpelacija je tudi ožigosala to početje in bila vseskozi patrijotična, imela je patrijotično tendenco strgtati iredentovcem krinko raz obraza. Sedaj pa prideta »Tagespost« in »Deutsche Stimmen«, ki poročata kakor da bi mi hoteli spraviti v svet razčlajenje veličanstva in je napravila interpelacija v zbornici splošno ogorčenje. (Dr. Šusteršič: »Kdo je ta lump, ki poroča v »Deutsche Stimmen«, da ga bomo ven vrgli?«) Očitno je imelo to poročilo namen ogrditi katoliško narodno stranko, ki je po svoji interpelaciji le izražala ogorčenje nad početjem iredentovcev. Poročilo pa je tudi glede ogorčenja popolnoma zlagano. (Klici: Tako je!) Z ozirom na to vpraša govornik deželnega glavarja, ako hoče izjaviti, kak je bil pravi položaj pri tej interpelaciji in če takemu nesramnemu dopisniku hoče prepovedati vstop v zbornico.

Deželni glavar pravi nato, da dotičnega dopisnika ne pozna, in da obžaluje, da se je v dotičnih listih interpelacija tako napačno tolmačila. Interpelacija je bila vseskozi patrijotična in ogorčenje ni veljalo interpelaciji, ampak činu iredentovskih izdajalcev. (Živahno odobravanje.) Obžaluje dotična poročila v »Tagespost« in »Deutsche Stimmen«, ker tako zavijanje noče škodovati samo eni stranki, ampak ugledu cele zbornice.

Nemško-slovenska zveza izjavlja.

Baron Schwegel vstane in z ozirom na dr. Šusteršičev predlog izjavi, da njegova stranka zahteva, naj se najprej vsi nujni predlogi po poslovnem redu rešijo, predno se poročila, ki so na dnevnem redu, dajo odsekom. Dalje zahteva Schwegel, naj se po sporazumu strank sestavi program onih točk, ki se morajo in morejo rešiti v tem zasedanju brez obstrukcije. Te točke naj se po rešitvi nujnih predlogov po poslovnem redu obravnavajo.

Dr. Tavčar izraža popolno soglasje z baronom Schweglom in pravi, da je njegova stranka storila iste sklepe! —

V svrhu pogajanj deželni glavar ob četrtni na 12. uro pretrga sejo in določi nadaljevanje seje ob 4. uri popoldne.

sika plamen, ali doni bojni krič; pač pa čuje tu odmeve dela in miru, kajti ta blagoslovljena dvojica si je že davno izbrala tukaj svojo sedež.

Dogaja se, kadar v lepih poletnih večerih nastane takšna tišina v mirnih flandrijskih vaseh, da noben list ne zašumi na drevju, da takrat snamejo starci pokrivala raz svoje bele glave in govoré: »Kristus se spreha po vasi«. Evo, kakor je Belgija dolga in široka, povsod je tako mirno, tako nekako tiho in srečno, da se po pravici more reči: Kristus se spreha po vseh deželi. Ne pretiravam, ako rečem, da je to najsrečnejša dežela na svetu.

Vsaj sedaj je še mogoče reči to o njej, toda kdo more povedati, kako dolgo bo tako ostalo? Morda že čez nekoliko let napoči čas, ko koničaste čelade prideró sem od Rena, ko sedaj mirni prebivalci začujejo razgetanje »Atilovega konja«, ko nočni grom topov prepodi slavóke iz vasi; takrat bo končan sprehod Kristov in namesto sedanjih pesnij, razlegajočih se pri delu, zadoni druga, ki je razburkala mir Alzacije, nekaj takisto srečni: »Was ist des Deutschen Vaterland«.

(Dalje prih.)

Revizijski zakon in »Gospodarska zveza«.

Kakor vse avstrijske zadrúžne zveze, mora se tudi »Gospodarska zveza« prilagoditi predpisom novega reviz. zakona in v smislu istega vrediti, kolikor potrebno, svoje poslovanje, kar doseže na ta način, da svoja pravila nekoliko spremeni.

Rekli smo, nekoliko, in sicer radi tega, ker velikih sprememb ni treba, saj si je »Gospodarska zveza« svoje poslovanje že prej vredila in popolnila, tako da ni samo najpopolnejša zadrúžna zveza na Slovenskem, temveč se tudi njeno sedanje poslovanje že giblje skoraj popolnoma v mejah, ki so zadrúžnim zvezam začrtane v revizijskem zakonu.

Kar se tiče premembe pravil, merodajni činitelji »Gospodarske zveze« nikakor niso mirovali in čakali, kakor bi morda kdo mislil radi tega, ker nismo hoteli reči: to in to bomo storili, temveč smo delali brez vsakega hrupa, a vstrajno, da danes lahko rečemo: to smo storili.

Nadestvo »Gospodarske zveze« bavilo se je v večjih svojih sejah temeljito s spremembo pravil ter jako vestno premotri, kako da se pravila spremenijo, da odgovarjajo zahtevam revizijskega zakona, a obenem tudi potrebam slovenskega zadrúžništva.

Spremenjena pravila »Gospodarske zveze« so že davno pripravljena — lahko bi torej že sklicali »Zvezino skupščino« — da spremembo pravil sprejme; a nismo se hoteli prenagli.

Predložili smo raje pravila prej »Splošni zvezi« na Dunaju, koje član je »Gospodarska zveza«.

»Splošna zveza« pravila pregleda in se predložijo tudi interesovanim ministrstvom v pregled.

Na ta način odstranimo s pota vsak če tudi najmanjši kamenček, ki bi mogel ovirati gladko in naglo izpeljano registriranje in odpravimo že v naprej vse zapreke pri podelitvi revizijske pravice.

Kakor hitro se nam pravila vrnejo, sklicala se bo »Zvezina skupščina«, na kojoj že danes vse naše zadrúge opozarjamo in je prosimo, da se je zanesljivo vdeležijo.

Toliko v pojasnilo vseh naših članic in tudi onih slovenskih zadrúg, ki še niso naše članice, pa nameravajo postati.

Dostavimo še samo, da bo »Gospodarska zveza«, kakor do zdaj, tudi po spremembi pravil nudila svojim zadrúgam več ugodnosti, kot katéra druga zveza, in bo zahtevala za to na vsak način najmanjše odškodnino, pač pa bo zahtevala strogo zadrúžno disciplino, brez koje bi ne bilo mogoče pravo zadrúžno delovanje.

Deželna vlada proti »Vzajemni zavarovalnici«.

Interpelacija

deželnega poslanca dr. Šusteršiča in drugov na ekscelecio g. deželnega predsednika barona Viktora Heina.

Nezakonito poganjanje pri naberi zavarovancev proti ognju se množi od dne do dne, in nevarnost je, da bi bilo oškodovano vsled tega občinstvo.

Leta 1897. bila je zavarovana župnijska cerkev v Jelšanah pri banki »Slaviji«. Leta 1898. je navedena zavarovalnica uničila porazumno zavarovanje in sama, in ne da bo zavarovana stranka v to dovolila izdala nove police za desetletno novo zavarovanje. Ker zavarovanka ni bila zadovoljna s takim oblastnim počenjajem banke »Slavije«, je prišel slučaj pred sodišče. Konečno je izreкло sodišče tretje stopnje, da tako postopanje nima podlage v zakonu in banka »Slavija« je morala odstopiti od navedenega zavarovanja.

Ker se je na ta način pokazalo, da se ne smejo nepravilne zavarovalne pogodbe pred sodišče spravljati, nastopila so se druga pota, kakor kažejo sledeči slučaji.

Leta 1900. prišel je potovalec banke »Slavije« v Poljanski okraj na Gorenjskem, kjer je bilo 13 posestnikov že zavarovanih pri »Slaviji« do leta 1904. Da bi raztegnil to dogovorjeno zavarovalno dobo, je obliboval strankam, da bode znižala banka »Slavija« premije in je jemal navedenim strankam knjižice, deloma jim tudi iztrgal iz knjižice ono listino, na kateri je bila zapisana doba zavarovanja. Kako so se začudili ljudje, ko so dobili, ne da bi bili v to privolili nove zavarovalne knjižice, oziroma police, iz katerih je bilo razvidno, da je brez naročila strank, in ne da bi bile stranke novo pogodbo podpisale, zavarovalna pogodba usiljena strankam, ki bi trajala do l. 1910.

Ker je sodišče, kakor navedeno izreкло, da take jednostranske zapisane pogodbe nimajo veljave, navedena banka ni stopila pred sodišče, marveč nastopila je drugo pot.

Vseh 13 posestnikov, ki stanujejo v vasi Vovča je namreč zavarovalo svoje posestvo

za čas, ko poneha prava zavarovalna pogodba pri »Slaviji« t. j. od meseca aprila 1904. naprej pri »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani in zajedno so naznanili tudi banki »Slaviji« to dejstvo, ne da bi bili dobili odgovora na dotično odpoved.

Zgodilo se je nekaj drugega.

Orožnik je prišel tekom meseca avgusta t. l. v dotično vas in je polzeval zakaj in kako da so se zavarovali posestniki pri ljubljanski »Vzajemni zavarovalnici«. Tudi gospod župnik one župnije je poklical zavarovance k sebi in jih nagovarjal, da naj ostanejo pri banki »Slaviji« rekoč, da želi to okr. glavarstvo.

Iz tega sklepamo, da je dalo c. kr. okr. glavarstvo v Kranju orožnikom in župnikom povelje, da preiskujejo zadevo, a to ne na oni strani, kjer se je nepravilnost zgodila. Ker pa ni misliti, da bi c. kr. okrajno glavarstvo iz lastne inicijative pričelo tako postopanje, moremo soditi, da je izvor tega postopanja iskati pri predsedniku c. kr. deželne vlade.

Pa še na drugi način poskuša imenovana banka po svojih potovalcih ljudi v zmoto spraviti. Njen potovalec Kamnikar Franc se je izdal pri posestnikih v Brišah pri Polhovem gradu in v Zgornjih Pirničah odločno za potovalca »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani in je na takav način ljudi premčtil, da so mu izročili podjetja v zavarovanje. Zastopstvu banke »Slavije« se je to nepravilno postopanje prijavilo, a ta zavarovalnica je nastopila s tožbami proti onim ljudem, ki so bili v zmoto spravljani in je seveda tudi tožbe izgubila.

Kazensko sodišče je pa potem preiskovalo postopanje potovalca Kamnikar Franceta in se prepričalo, da je vse to res, kar je tu navedeno.

Tudi v podporo Vzajemne zavarovalnice v Gradcu rastopijo c. kr. glavarstva neprevidno. Imenovana zavarovalnica ima namreč predpravo, da se vpelje proti zamudnim zavarovancem politično izvršbo. To bi se smelo zgoditi le tedaj, ako glede osebe in zneska ni nikakih pomislekov. Več slučajev pa kaže, da c. kr. okrajna glavarstva ne postopajo s predpisano pozornostjo in da verjamejo poročilom posameznih poverjenikov, ki niso verodostojni. Tako se je zgodilo mimo družih tudi:

1. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Novem mestu glede Tisavca Franceta iz Toplice št. 9;

2. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kočevju glede Brodnik Janeza iz Ceste;

3. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kamniku glede Spenko Miheta iz Most, Prešern Janeza iz Holmca, Pavlič Pavleta iz Smartna, Juhant N. iz Klanc, Pogačar Martina iz Gore, Čibašek Jerneja iz Smarča, Galjot Janeza iz Podgorja itd.

4. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Postojni glede Dvagan Stefa iz Koče.

Zgoraj navedena postopanja se pripravna posamnim posestnikom veliko škodo povzročiti in zaradi tega stavimo podpisani na Njega Ekscelecio gospoda deželnega predsednika vprašanja:

1. hoče li gospod deželni predsednik preiskati iz kaknega razloga, da je preiskovalo c. kr. okrajno glavarstvo zavarovalniški položaj v Vovčah, in je li spravilo na dan zgoraj navedena edino resnična dejstva?

2. jeli je gospodu deželnemu predsedniku znano, na podlagi kakih navodil poslujejo c. kr. okrajna glavarstva pri izvršbi za »Graško vzajemno zavarovalnico«, in od praviti zgoraj navedene nepravilnosti?

3. hoče li gospod deželni predsednik potrebno ukreniti, da se odpravijo nepravilnosti pri vseh na Kranjskem poslujočih zavarovalnicah v enaki meri, in na ta način zavarovane posestnike varovati pred škodo, ki jim preti po nepravilnem postopanju posamnih zavarovalnic in po neprevidnem postopanju prizadetih oblastij?

V Ljubljani, 9. okt. 1903.

(Slede podpisi.)

Kriza na Ogrskem.

Tisza torej ne postane ogrski ministrski predsednik In zakaj ne? Zato, ker je hotel s silo razvozlati zamotane razmere in to se na merodajnem mestu ni hotelo. Kako bodo z lepo poravnali ogrske razmere, je stvar, ki je vredna naše polne radovednosti. Danes dopoldne je bil sprejet od cesarja v avdienci ogrski finančni minister Lukacs. Gre se za nekaj odločen korak, ker Khuen ostane še ves današnji dan na Dunaju. Vsi ogrski politiki, ki so bili zadnje dni sprejeti pri cesarju, so priporočali končno za ministrskega predsednika Lukacsa, ki se je izjavil, da sprejme mesto. Prišel bo pogajanja z opozicijo na podlagi vojaškega programa liberalne stranke, katerega bo odsek devetorice vendar le še danes sestavil in v katerem bode zabeleženo vse, kar krona v tej zadevi sploh hoče dovesti. Lukacsova ministrstvo bo prehodno in če ne bo dosegel sporazumljenja z opozicijo, takoj odstopi. Apponyi odloži predsedništvo državnega zbora, ostane pa še v liberalni stranki. Apponyja hoče Lukacs pridobiti za svoje ministrstvo. Skoro gotovo se Lukacs povrne danes v Budimpešto kot novi ogrski ministrski predsednik.

»Magyar Ország«, glasilo neodvisne stranke, pravi, da je vseh Lukacsov odvisen od tega, kar bo z Dunaja prinesel. Ako bo prinesel dovolj koncesij, tedaj bo imel vseh, če ne bo pa moral tudi on odstopiti.

Laška univerza v Inomostu.

Lahi že imajo svojo laško univerzo. Sklenili so, kakor smo poročali, da jo ustanove sami in sicer v Inomostu. V mesecu novembru jo že odpro. Dijaki se upišejo na sedanjo univerzo v Inomostu, a k predavanjem bodo hodili na to privatno laško univerzo. Tudi profesorji so se že prijavili in sicer: Gios. Carducci, Antonio Fogazzaro, Cesare Lombroso (poučuje medicino v Turinu), Paolo Mattegazzza (poučuje antropologijo v Florenci), Angelo Mossó (prof. fizjologije v Turinu), Guido Mazzoni (pouč. literaturo v Florenci), Luigi Rava (računarstvo na univerzi v Bolonji), Carlo Lessona (civilno proceduro v Pizi), Giacomo Venezian (civilno pravo v Bolonji), Gaetano Salvemini (prof. zgodovine in geograf. v Florenci), Celestino Peroglio (prof. geograf. v Bolonji), Alessandro Stoppato (kazensko pravo v Bolonji), Giulio Alessio (prof. finanč. prava v Padovi). Poreče kaj k tej univerzi vlada? Mi jej gotovo nismo nasprotni v Inomostu, zahtevamo pa iste pravice tudi zase. Skoro gotovo bo to laško vseučilišče tajno subvencionirano od vlade. Menda je vlada Lahom pokazala to pot in nekega lepega dne bomo čuli, da je vlada prevzela to univerzo v svojo oskrbo. Sedaj moramo tudi mi tem živahnjejše zahtevati slovensko vseučilišče.

Lahi imajo v nas lahko močne zavez-nike proti nemškemu navalu, ako opuste enkrat iz glave ono misel, da bi nam še nadalje poitaljančevali slovensko zemljo. Nam ni padlo še nikdar v glavo, da bi slovenili laške otroke; tako naj delajo tudi oni in uverjeni naj bodo, če bodo tako postopali, bode njim samim v največjo korist. Primorski Lahi naj pomislijo le to, da so Slovenci vejica onega drevesa, ki razprostira svoje veje od gorenjih krajev laškega kraljestva pa gori, gori daleč do Port-Arthurja. Dajte Slovencem pravice, pa dobite v Slovanih podporo, da se vam ne bo delala krivica. Vi podpirate sedaj Nemce, a bodite prepričani, da Nemec se loti tudi vas, ko mu ne bo več na potu Slovenec!

Iz deželnih zborov.

V koroškem dež. zboru je poročal poslanec Dobernig o ustanovitvi centrale za pospeševanje obrti. Predlagal je dalje k proračunjeni svoti 10.500 kron za koroško stalno obrtno razložbo letno podporo od strani dežele v znesku 3000 K. Odboru koroškega zaklada za poškodovane po uimah je dal dež. zbor 5000 kron.

V nižjeavstrijskem dežel. zboru so včeraj kršč. socialci predložili predlog, naj zbornica protestira proti vsakemu podaljšanju pogodbe z Italijo in proti nadaljnjemu obstoju vinske klavzure. Nato je zbornica pričela s proračunsko debato.

V češkem deželnem zboru so Nemci včeraj nadaljevali obstrukcijo z raznimi predlogi k zapisniku, zahtevajoč imensko glasovanje in 10 minut odmora pred vsakim glasovanjem. Nemci so vložili obširne interpelacije, ki bodo izpopolnile več sej. Poslanec Novak je predložil leksikon krajevnih imen na Češkem in vprašuje, kako bo vlada skrbela, da se vsa imena ne počešijo. Ob 3 uri popoldne je dež. maršal zaključil sejo. Ustavoverno veleposestvo se je včeraj nekoliko skazalo in sklenilo, da ne bo podpiralo obstrukcije. Prihodnja seja v četrtek.

V štajerskem dežel. zboru. V včerajšnji seji štajerskega dežel. zbora so »Bauernbundovci« napadli blagajnico konservativnega kmetskega društva. Konserv. poslanci so dokazali, da vsi napadi izvršajo le iz zavisti, ker blagajna tako izvrstno deluje, da jej pristopajo celo mnogi »Bauernbundovci«. Jutri bo zopet seja. Posl. Ornig je dobil en mesec odpusta.

Obisk italijanskega kralja na Dunaju.

List »Die Zeit« debatira z nastopno vestjo, ki gotovo vzbudi senzacijo, ako se izkaže resnično. Javlja namreč, da so odstranene vse težave, ki so za življenja Leona XIII. bile na potu obisku Italij. kralja na Dunaju. O tem pa, kdaj se izvrši ta obisk, da ni do tega hipa v diplomatičnih krogih še nikakih oficijelnih obvestil. Pač pa da trdijo zasebne vesti, došle nekemu dunajskemu diplomatu, da na Italij. dvoru prevladuje namera, da bi se ta obisk izvršil v najkrajšem času in da je tozadevno vprašanje že odšlo na dunajski dvor. Vendar pa da je dvomiti, da bi se obisk izvršil v tem

Dalje v prilogi.

letu. Ker z ene strani se noče, da bi cesar Fran Josip v trdi zimi vračal obisk, z druge strani pa se zopet noče, da bi poteklo predolgo časa od obiska na Dunaju do obiska v Rimu.

Odložitev carjevega potovanja v Italijo.

„Agenzia Stefani“ javlja iz Darmstadta: Objavljeno je oficijelno, da mora car Nikolaj iz vzrokov nezavisnih od njegove volje, odložiti svoj obisk na italijanskem dvoru.

„Italie“ pravi: Ruski policijski ravnatelj Lopukinov se je tri dni mudil v Rimu, da je uvel preiskavo o političnih razmerah v Italiji z ozirom na potovanje carja Nikolaja v Rim. Njegovi zaupniki so ga slabo poučili, ker so menili videti nevarnosti, ki ne obstoje. On je smatral veliko preresnimi sovražne pojave, katere je italijanski narod že obsodil. Tako je prišel do takega rezultata. Ruski poslanik Nelidov, ki dobro pozna Italijo in nje notranjo politiko, ve, da se je z velikimi simpatijami pričakovalo obiska carja Nikolaja, ter je dal v Petrogradu pomirljiva zagotovila, da se ni bati ničesar resnega.

Pač vsakdo je prepričan, da bi se tudi pri sestanku ruskega carja z italijanskim kraljem v prvi vrsti razpravljalo tudi o balkanskem vprašanju. Ako je pa res, da se je med ruskim carjem in avstrijskim cesarjem doseglo sporazumljenje glede Balkana, in sicer za vsak slučaj, naj se to reši mirnim putem ali pa z oboroženo intervencijo, ako je dalje res, da bi bila v zadnjem slučaju Avstrija določena za to, da zasede Albanijo, potem je carjevo potovanje v Rim popolnoma nepotrebno in se isto od strani Italije nekako formalno odklanja, ko zaupnik italijanskega kralja Prinetti tako odločno trdi, da ne bi Italija pod nobenim pogojem dovolila, da bi Avstrija zasedla Albanijo. Ako ne pojde torej car v Rim, kakor je bilo že popolnoma določeno, potem ga v njegovi nameri gotovo ne zadržuje kričanje italijanskih socialnih demokratov in republikancev, marveč zadržuje ga najbrže to, ker se je Italija postavila na popolnoma nasprotno stališče glede rešitve balkanskega vprašanja, nego je ono, na katerem in za katero sta se dogovorila Avstrija in Rusija.

Rusija v Aziji.

8. oktober je minil, ne da bi Rusija poklicala svoje vojaštvo iz že tri leta zasedene Mandžurije, dasi je bil to zadnji termin za odpoklicanje. Nasprotno se poroča, da v tej pokrajini ni le vse pri starem, ampak da Rusija skuša še vedno bolj utrditi svojo moč. V Niučvangu si je v vsej hitrici sezidala veliko vladno poslopje in ob mandžurski železnici zida čim dalje več vojašnic. V bližini Port Arthura pa je vodil te dni admiral Aleksejev velike vojaške in mornarske vaje. Kratko rečeno, vse kaže, da v Mandžuriji ostane še nadalje rusko vojaštvo. Z Japonsko bo Rusija ali sklenila premirje ali pa ji bo, če drugače ne bo mogoče, z orožjem v roki stopila nasproti. Sploh se nekaj v vzhodni Aziji kuha in poslabšanje razmerja med Rusijo in Japonsko kaže, da v kratkem pride do rešitve korejskega vprašanja.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Sangaja, da se ne potrjuje vest, da so Japonci zasedli Masampo. Po pogajanjih, ki se v Tokio vodijo z Rusijo radi izpraznjenja Mandžurije, se kaže politični položaj v mirni luči.

„Kölnische Zeitung“ javlja iz Petrograda: Glasom brzogovke iz Port Arthura je dal admiral Aleksejev dementirati vest o gibanju japonskih čet proti Koreji. Vesti o takem gibanju se širijo očividno z namenom, da bi izzvale nemire v spekulacijske svrhe.

Iz brzogovk.

Dunaj. Ministrski predsednik Körber je tudi nekemu sodelavcu lista „Echo de Paris“ dejal, da položaj v Avstriji ni tako kritičen, kakor ga slika inozemstvo. Prebivalstvo je mirno, vsakdo gre po svojih opravilih. Samo politiki nimajo miru. (Kakor se vidi, pl. Körber opazuje položaj precej — od daleč. Op. ured.)

Dunaj. V tukajšnjih političnih krogih so v skrbeh, ako radi ogrske krize ne bo mogoče ogrskemu državnemu zboru izvršiti volitve v delegacije in bi bilo tako letos zasedanje delegacij preprečeno. Tako bi takorekoč avtomatično nastopila ločitev obeh državnih polovic, in sicer v zadevi skupne armade, ki bi bila postavljena v nekak ex-lex-položaj.

Zemunu. Mej policijo v Belgradu in v Zemunu je nastal konflikt. Trgovci iz Zemuna ne smejo v Belgrad.

Bilbao. Na izgrelih, nastalih valed napada na neki cerkveni sprevod, je bila ena oseba ubita in 30 ranjenih, med temi šest teško. Aretiranih je bilo 40 oseb, pripada jočih republikanski stranki. Ministrski svet se bo jutri pečal z dogodki v Bilbao, da pride krivoem na sled.

Belgrad. Adresni načrt, ki bo predložen skupščini, pravi, da sta armada in narod dejanje 11. junija skupno izvršila. Na dalje izraža adresni načrt nado, da pride do sporazuma mej slovenskimi državami na Balkanu.

Dunaj. Nemškonsajonalna korespondenca javlja, da se drž. zbor snide 10. nov. Predno se snide drž. zbor bode imel sejo izvrševalni odbor nemških strank, da se posvetuje o akciji glede razmerja napram Ogrski. Državnemu zboru bo predložen proračun za l. 1904 in 1903 in novi vojaški kazenski pravni red.

New York. Bivši mornariški minister Long nadaljuje svoja razkritja o predsedniku Rooseveltu. L. 1898 je bil Roosevelt podtajnik Longov ter je predlagal, naj se napade Španijo z ameriškimi brodovjem brez napovedi vojne.

Dunaj. Obisk belgijskega kralja je prav gotovo v zvezi s Kongo vprašanjem. Belgijski kralj se bo v Parizu sešel tudi z laškim kraljem, v Darmstadtu pa z grškim.

Slovenski kranjski liberalci so v zvezi z nasprotniki slovenskega naroda — z Nemci!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. oktobra.

Zlati most so ponujali naši poslanci liberalni večini v današnjem dežel. zboru. Kakor spriduje poročilo, je dr. Susteršič v njihovem imenu izjavil, da je naša stranka pripravljena, pustiti vse točke današnjega in bodočih dnevnih redov v odseke in da za ljudske potrebe tudi zagotavlja v zbornici mirno razpravo. Tega pa liberalci nečejo, marveč zahtevajo, naj se naša stranka brez-pogojno uda, če tudi nima še nobenega zagotovila, da se izvrši volivna reforma. Naše ljudstvo iz tega lahko spozna, da liberalci nečejo delati, ali pa — in to bo verjetnejše — nečejo privoliti volivne preosnove. Našim poslancem pa mora vsak pameten človek priznati, da so se pokazali s svojo današnjo izjavo do skrajne meje popustljive in so res zgradili liberalcem zlat most, da se pride preko sedanjih težav do pravega dela v zbornici.

Doslednosti liberalnim kranjskim učiteljem še ni nihče očitel. A da svojo nedoslednost tako javno kažejo, kakor sedaj, je pač nezaslišano. Kjerkoli ima kak liberalen učitelj kaj vpliva, skuje peticijo proti obstrukciji in zahteva od naših poslancev, naj odnehajo od obstrukcije v dež. zboru na ljubo učiteljem, ki so bili najstrašnejši agitatorji proti našim kandidatom. Take izjave naši poslanci toliko vpoštevajo, kakor za služijo. Mi pa svetujemo učiteljem, ki so vendar zagotovljeni simpatij liberalcev, naj vplivajo pri Tavčarju, da dovoli volivno reformo in učitelji bodo prišli s svojimi željami pod streho. Prej pa ne bo nič!

Odbor občine Šturije na Vipavskem je v seji dne 11. t. m. soglasno sklenil prošnjo na dež. zbor za premembo dež. volivnega reda, oziroma za razširjenje volivne pravice.

Dobrinski shod. Na shodu v Dobrni, ki bode v nedeljo ob 3. uri popoldne v občinski stavbi poleg šole, govoril bode deželni poslanec dr. Iv. Deček o in mesto poslanca Žičkarja, ki je takrat za držan, menda drž. poslanec vitez Berks in upamo, da še kateri drugi poslanec. Nadalje bode govoril kapelan Schreiner in tudi dr. Vekoslav Kukovec iz Celja. Za shod se kmetje zelo pripravljajo in bodo prišli iz vse okolice na ta veliki shod v najboljnejšem številu. Zlasti mladi svet živahno agitira za mnogobrojno vdeležbo. S miselnike prosimo hitrega poročila o tem zanimivem shodu.

Trnovski župni urad „Sloven. Narodu“. Trnovski župni urad je poslal „Slovenskem u Narodu“ naslednji popravek: Ni res, da ni bilo nikdar slišati niti najmanjše pritožbe, ker so v trnovski cerkvi ženske sedale mnogo let na moško stran; res pa je, da sta valed pritožb moških župnik in kapelan trnovski že pred dvema letoma oznanila s prižnice, da naj ženske ne sedajo v moške klopi v trnovski

cerkvi. — Ni res, da je naš modri škof izdal poseben ferman, v katerem uradno pre-poveduje, da bi trnovske žene in trnovska dekleta sedela na moški strani; res pa je, da je škof priobčevalje pismeno pritožbo „več možakov“ opozoril stolnega župnika, naj ta z drugimi ljubljanskimi župniki vred potrebno vkrene, da ženske ne bodo zahajale po ljubljanskih cerkvah na moško stran. — Ni res, da sta morala župnik in kaplan prediti na prižnici škofov poniževalni ukaz; res pa je, da sta preditala pismeno pritožbo „več možakov“ na škofa in hkrati izjavila željo škofovo in starodavni ukaz cerkve, da naj se drže ženske svojega prostora na evangelijski strani cerkve. — Ni res, da škof trnovske ženske v fermanu imenuje babe; res pa je, da se ta izraz nahaja v pismeni pritožbi „več možakov“ na škofa. — Župni urad trnovski v Ljubljani, dne 12. oktobra 1903. — Ivan Vrhovnik, župnik.

Taktika sodne uprave na Stajerskem. Na okrožnem sodišču v Mariboru obstoji tečaj za priučenje slovenskih juridičnih izrazov. Ta tečaj pa je pristopen le takim kandidatom za sodno službo, ki se odlikujejo s pristnim nemško-nacijonalnim mišljenjem. To se je evidentno pokazalo letos. Pozvani so bili na vdeležbo tudi slovenski avskultantje. Potem pa, ko so se ti res prijavili, so jih jednostavno prezrli in se niso nimalo ozrli na njihovo prijavo. Taktika je povsem prozorna. Slovenske avskultante so pozvali, ker so bili uverjeni, da naši avskultantje odklonijo poziv! Ker pa se je zgodilo narobe, ni činitelj, merodavni na tem okrožnem sodišču, precstajalo družega, nego da so svoj lastni poziv pogoltnili. Iz vsega tega izhaja torej povsem jasno, da je ome-njeni tečaj ustvarjen le zato, da ga obiskujejo kandidati nemško-nacijonalnega mišljenja, ki naj potem — pod pretvezo, da znajo slovenski — prepljavljajo slovenske kraje po Spodnjem Štajerskem. Tako se od-rivajo slovenski uradniki, ki bi bili res sposobni za občevarje z ljudstvom. Na ta način se nadeja sodna uprava, da še najizdatneje sodeluje na infiltraciji nemštva med Slovenci na Stajarskem. Najlepša na vsem pa je še ta, da oni avskultantje, ki obiskujejo oni kurz, ki so in ostanejo torej nevsposobljeni za službovanje v slovenskih krajih dobivajo po 200 K več plačila nego pa usposobljeni slovenski avskultantje! Po 200 K dobivajo kakor nagrado za obiskovanje večkrat rečenega tečaja — nagrado torej za to, ker znajo in bodo znali en jezik manje. Ker — to ponavljamo — obiskovanju onega tečaja je jedini ta namen, da se ustvarja pretveza poznajanja slovenskega jezika, da morejo potem oblasti opravičevati imenovanje nemškonsajonalnih uradnikov za slovenske kraje in slovensko ljudstvo!!

Nemški kulturonosci. Žalostna zgodovina slovanstva nam pripoveduje, kako mogočni so bili naši pradedi. Od Krkonoš do Adrije, od Blatnega jezera in Donave pa daleč notri v Tirolsko širila se je njih moč, donel je blagolasi njih govor. In danes! Treba se je ozreti na Slovence. Prej nase-ljeni po skoro vsej notranji Avstriji, bivamo sedaj stienjeni v naši zemlji, a naša srca kipe kvišku. In nekdanje mogočnosti nas spominjajo le spomini, a ti spomini so krajevna imena onih pokrajin, kjer je nekdanj gospodoval Slovan! Naj oporekajo razni »zgodovinarji« nekdanji moči Slovanov, zaklicati jim je treba le par imen in utihnili bi, ako bi imeli kaj vesti, česar pa sigurno nimajo. Slovanska krajevna imena pa zato bodejo Nemce v oči, da bi se s tem uničili sled nekdanje slovanske moči! Posebno se trudijo Reichovci, da bi kedaj lahko rekli: „Glejte vsa Avstrija je bila in je nemška, torej naravno pripada nam!“ Z vsa silo so se zadnji čas Nemci vrgli na krajevna imena. Reichovski »Deutschbund« izdal je brošuro »Verzeichniss deutscher Ortsnamen in Oesterreich«, v kateri predstavljajo slovanska imena v blaženo nemščino. Kdor pozna nemške prevajalce, bo trenutno vedel, da dobi sto brošuro v roke štivo, ki ga bo jako kratkočasil.

Saj so nam znani razni prevodi nemških filologov, ko so prestavili našo „Črno prst“ v „Schwarzer Finger“. In taki prevodi se nam ponujajo tudi v tej brošuri! Najbolj so se spravili ti „deutschbundovski“ kulturonosci na češka imena. Originalno je prestavljeno Husobno v Hausenbunn, ali pa Česká lipa v Böhmisch Leipa. Litvino se imenuje sedaj Leutensdorf. V svoji navdušenosti za pan-germanizem seveda niso prezrli tudi slovenskih krajevnih imen. Čujmo nekoliko prestav: Babino polje postane neizogibno — Babenfeld, Cirkno — Kirchheim; Glana — Klana, Doberlaves — Eberndorf, Jelše — Gesla, Vrbno — Würbental, Grosuplje — Grosslupp, Dobrava — Neuhaus. To je nekaj primer švabske bistroumnosti. To brošuro so inkolportirali tukajšni Švabi v okrilju svojega »Trutzburga« po Ljubljani po vseh nemških tvrdkah! Stvar bi ne imela nobenega pomena, ko bi ne vadrževala nekaj, kar je za nas zlasti za Ljubljančane jako podužljivo! To je namreč »Geleitwort«, v katerem se nahaja stavek: »Wir bitten jeden, der seiner deutschen Art besonnt ist, grundsätzlich den fremdsprachlichen Namen nicht anzuwenden höchstens in Zweifelsfällen ihn dem deutschen Namen in Klammern beizufügen«. Kaj pa bi bilo gospodi slavnega »Trutzburga«, ako bi Slovenci ne hoteli se posluževati Vaših imen pri naročilih in se obrniti tja, kjer radi izvrše slovensko naročilo. Slovenci pozor na nemške tvrdke! Se nekaj stavkov je v »Geleitwort« jako lepih: Wohl ist es nur ein kleiner Dienst, den wir damit unsern deutschen Brüdern in Ostmark (!) erweisen (!!!). Komentara pač ni treba! Zadnji čas je že, da se zdramimo, da se zavemo in nastopimo pot odločnosti proti takim nasprotnikom.

Učiteljske vesti. Provizorična učiteljica gđna. Angela Jakulin v Prežganji je imenovana za učiteljico in šolsko voditeljico istotam. — Absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Julijana Kalin je imenovana za provizorično učiteljico na šoli v Knežaku, absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Marija Novak v Hrušici pa je imenovana na šolo v Hrušici pri Ljubljani.

— Slovesno blagoslovljenje nove šolske stavbe na Vrhopolji pri Vipavi vsilo se bode dne 25. oktobra t. l.

— Nesreča pri lovu na polhe. Dne 11. t. m. se je pri Planini na Dolenjskem ponesrečil Janez Stalzer, 54 let star. Sel je sam polhe lovit. Ker ga le ni bilo domov, so ga šli iskat in ga našli mrtvega. Iz drevesa je tako nesrečno padel, da mu je štor šel skozi črepinjo.

— Iz ribniškega okraja se nam poroča: Volitve v cestni odbor ribniškega okraja so izpadle tako, da so izvoljeni v odbor župan Ris iz Loškega potoka, Drobnič iz Sodražice in Merkur iz Dolenje vasi. Prvi je liberelec.

— Redkost. Gospod Tomaž Tomc, trgovec v Moravčah, nam je poslal na njegovem vrtu utrano Snegovetico (Schneeballen) Pač redkost za mesec oktober.

— Za po povodnji poškodovane Korošce priobčuje današnji uradni list kranjske deželne vlade oklic, v katerem se obrača do prebivalstva, naj z darovi pomaga ponesrečencem.

— Iz Rajhenburga. Načelnik železniške postaje v Rajhenburgu gosp. Fran Podkrajšek, se je valed poškodbe, ki jo je dobil na nekem izletu v Kamnik, kakor smo svoj čas poročali, prostovoljno odpovedal službi postajenačelnika in je premeščen v Ljubljano.

— Zahteve stavkujočih premogarjev v Trbovljah. Premogarji zahtevajo, da se pri vseh delavcih določi minimalna plača in sicer rudokopom 3 K na dan, prevažcem 2 K 60 v in za mlade delavce in ženske pa 1 K 60 v na dan. Dosedaj so imeli nekateri po 58 do 60 v na dan, kar je naravnost škandal in očitno izkoriščanje delavskih moči. In družba se še vedno upira ugoditi pravičnim zahtevam ubogih delavcev. Sramota!

— Surov poročnik V Celju je vodja transporta vojaških novincev poročnik Kilian na ulici udaril nekega novince s pestjo v obraz. Ne vemo, kako naj bi imenovali ta čin c. in kr. častnika. Vsekako bi bilo dobro, da se pojašni tem gospodom, da imajo pred seboj ljudi, ne pa živino.

— **Smrtna kosa.** Včeraj ob 2. uri popoldne je umrl v tržaški bolnici gospod Andrej Čokelj, glavni mnogoštevilni skozi in skozi narodne redbine in gostilničar društvene krme v Rojanu.

— **Žalostna smrt.** 53 letni Ivan Silič iz Bukovice je padel v Trstu z 4 metre visokega odra ter ostal mrtev na licu mesta.

— **Vojaške vesti.** Frn. Evgen baron Albori, poveljnik v Krakovu, je odlikovan z velikim križem Leopoldovega reda z vojno dekoracijo. — Vojaški zaslužni križec je dobil stotnik Oton Bartusch pešpolka št. 27.

— **Hrvatske novice.** Stavka v Oseku je končana. — Umrlije v Zagrebu posestnik in upravnik dca Fran Virant. — V Gradini pri Mitrovici so dne 11. t. m. ob pol 3. uri zjutraj čutili potres. — Nevarno je obbolel sodni svetnik Ferić v Zagrebu.

— **Bratje Slovenci v Samobor na Hrvatsko!** Kdor želi kupiti dobro kapljico naravnega letošnjega in starega vina, naj se potruži v Samobor. Letošnji most je prve vrste kakovostnega že ni bilo od leta 1885, kajti vreme je bilo ugodno, grozdje zdravo, zrelo, sladko kot med. Novo vino (most) imelo je sladkorja 18–24%. Bratje Slovenci, le potrudite se k nam. Postregli vas bomo z dobro kapljico, jako ugodnimi cenami. Kdor bo želel daljšega pojasnila, naj se obrne na Antona Kegoja, potrošarinskega poslovodjo slob. i. kraj. povelj. trga v Samoboru.

— **Nova železnica.** Železniško ministrstvo je podelilo L. vitezu Maškcu p. l. Bosnadol koncesijo za pripravljalna dela za zgradbo industrijske železnice iz Petrovca do premogovnika v Zabukovcih.

— **Ruski car odlikoval slovenskega orožnika.** Poroča se iz Loke pri Zidanem mostu, da je bil c. kr. žandar gosp. Avgust Petrak, rodom Savinjančan, povodom opravljanja svoje službe na dvornem lovu v Münzschlagu od Nj. vel. ruskega carja Nikolaja II. s srebrno kolajno odlikovan.

— **Ponesrečena potujoča igralna družba.** Iz Žabnice pri Trbižu nam poročajo: Velika nesreča se zgodila v soboto zvečer na državni cesti sredi vasi. Prevrgel se je voz neke igralne potovalne družbe z desiranimi psi na ravnateljevo ženo. Htela je voz pridržati da se ne prevrže. V istem trenutku pade voz na ženo, ji zlomi obe nogi, ter jo hudo zmečka, streha od voza ji pa odtrga obe nogi. Voz je ležal na nji, dokler je niso rešili izpod voza domači in tuji delavci. Voz je ostal v blatu in šodru do drugega dne. Ženo so peljali v Trbiž k zdravniku in v bolnišnico. Mogoče je da pri življenju ostane. Žalostno je bilo gledat, kako je 7 let stari otrok poljuboval in jokal nad svojo materjo ki je ležala v blatu na cesti. Kdo je vzrok tej nesreči? Gotovo nikdo drugi, kakor g. nadinženier Fridrich v Beljaku. Kakor je vsakemu že znano smo imeli pred enim mesecem veliko povodenj. Prineslo je na cesto 1–2 metra visoko šodra in peska. Šoder bi bil že lahko pred 14 dni izvožen raz ceste, če bi gospod nadinženier ne zapovedal šoder na cesti pustiti. Proti temu so občina in posestniki protestirali, a nič ni pomagalo, dokler se niso telegrafisti obrnili na deželno vlado in prosili komisije iz Celovca. Komisija je zaukazala da se mora šoder iz ceste odstraniti. Ko bi tedaj koj pričeli šoder odvažat bi imeli sedaj lepo cesto, in ta nesreča se ne bi zgodila. Danes je eden mesec od povodnje, a cesta od Žabnice do Ukve še ni odprta težkemu prometu. Ako bi gospod inženier bil takoj oddal delo Žabničanom bi že davno imeli lepo cesto, toda hotel je oddati laškim podjetnikom. Domačini so proti temu protestirali in dosegli, da se je domačinom delo oddalo. Isto tako se godi v Ukvi. Delo slabo napreduje, akoravno je par tisoč laških delavcev v celi dolini, kajti g. inženier ima vse napačno delo urejeno.

— **Nova ugodnost zadrugam, ki so član „Gospodarske Zveze“** »Gospodarska Zveza« sklenila je po posredovanju »Splošne zveze« na Dunaju — skupno z drugimi velikimi zadrugami zvezami — z varovalnico »Assicurazioni Generali« zavarovalno pogodbo za zavarovanje proti tatvini po ulomu. Vse članice, branilnice in posojilnice ter tudi druge zadruge, ki imajo varno blagajno, so s to zavarovalno pogodbo zavarovane i. s. za 10 let, pričnši s 1. septembrom 1903 — za gotovino, vrednostne papirje, menice, srečke in druge vrednostne reči, ki se nahajajo v blagajni in so lastnina dotične zadruge. Ker je načelstvo »Gospodarske zadruge« sklenilo, da plača »Gospodarska Zveza« sama vse zavarovalne premije, je ta nova važna ugodnost, ki jo nudimo svojim članicam, za zadruge popolnoma brezplačna.

— **Požari.** Iz Škocijana pri Mokronogu, nam pišejo dne 12. oktobra: Živimo v znamenju ognjev. Prejšnji terek je gorelo na Grobljah, blizu meje naše fare; zadnji petek pri Zorkotu, ob cesti, ki pelje iz Škocijana proti Novemu mestu, včeraj pa nas prestraši

plat zvona v Škocijanu samem. Poprašujemo kje gori in se nam pove, da v sosednji vasi Zloganje. In res sta bili dve hiši v ognju. Kako je nastal ogenj, se ne ve. Gori je baje začelo pod streho pri »Zrimškus«. Zrimšek in Debeve, ki sta pogorela do tal sta bila zavarovana. Zrimšek — on je godec — je imel baje celo harmoniko zavarovano. Sreča v nesreči je bila, da ni bilo vetrovno; sicer bi bila šla vsa vas, ker hiše so krite le s slamo. Požarna bramba iz Škocijana je meško storila svojo dolžnost. Ravno se je pripravljala na izlet na vaje ko se začuje glas: V Zloganju gori. Imela je priliko praktično pokazati svojo izurjenost. Njej in pa človekoljubni požrtvovalnosti ljudi se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na bližnja, komaj par korakov oddaljena poslopja. Luže in kapnice, ki so se bile natekle od prejšnjega dežja, smo izpraznili do cela; druge vode ni bilo dobiti, ker je vas nekoliko v bregu. Gašenje se je vršilo mirno, brez posebnega vpitja in tarnanja. V par urah je bilo povedjem pogaseno.

Ljubljanske novice.

Mestna občina in prostor pred kazino. Ljubljanska mestna občina je po svojem zastopniku dr. Mundi sklenila z kazino poravnavo glede prostora pred kazino v »Zvezdi« ter se je zavezala, da ostanejo za kazino ondi iste ugodnosti, kakor pred Prešernovo slavnostjo. To je pač precej ponižna kapitulacija. Upamo, da bo o tej zadevi govoril tudi še obč. svet.

Slov. trg. društvo »Merkur« vabi gg. člane, ki se nameravajo vdeleževati plesnih vaj, k sestanku ki bo v četrtek dne 15. t. m. ob 9 uri zvečer v društvenih prostorih. Plesne vaje prirejale se bodo vsako soboto zvečer v mali čitalnični dvorani.

50 let zdravnik. 50letnico svojega zdravniškega delovanja praznuje jutri vpokojeni zdravnik južne železnice g. Thomitz.

Šola »Glasbene Matice«. V šoli »Glasbene Matice« je do danes vpisanih 293 učencev. Med temi se jih udi klavirja 152, violine 64, flavte 2, solopetja (pri gosp. Gerbiču) 12, teorije 147, deško-dekliškega zborovega petja (»šolski zbor«) 51, možkega zborovega petja (»dijaški zbor«) 46. Solopetje pri g. Hubadu, harmonija, kontrapunkt in glasbena zgodovina se pričenja ob povratku g. Hubada. — Želeti je, da bi se še kaj več učencev oglasilo za flavto, ko je »Glasbena Matica« preskrbela učitelja za ta instrument. Želeti pa je tudi, da bi se še posebno oglasili za čelo in kontrabas, pozovno in rog, ker ima »Glasbena Matica« tudi zate in instrumente že učitelja. — Na glasbeni šoli deluje do sedaj 7 učiteljev, in sicer šolski vodja g. Gerbič za klavir in solopetje, koncertni in artistični vodja gosp. Hubad za solopetje, teorijo, harmonijo, kontrapunkt in glasbena zgodovina, g. Procházka za klavir, g. Vedral za violino in klavir, gđ. Praprotnik za klavir, g. Pavčić za teorijo, šolsko petje, dijaški zbor in klavir, gospod Brežnik za flavto.

Poštarne razmere v Ljubljani. Prejeli smo in objavljamo: Čestitemu uredništvu časopisa »Slovenec« v Ljubljani. Ozirom na v št. 213 od 16. septembra t. l. cenjenega časopisa pod zaglavjem »Poštarne razmere v Ljubljani« prijavljeno notico glede nedostatnosti v brzojavni in telefonski službi v Ljubljani sporoča se čestitemu uredništvu sledeče: Glede pritožbe radi zakasnelega pošiljanja brzojavk mej Ljubljano, Dunajem in Budapešto se omenja, da so se tozadevno že vsled pritožbe nekaterih zasebnikov preiskave vršile, ki so dognale, da so mej prepošiljanjem brzojavk nastale zamude v največ slučajih provzročene bile po izvanrednih razmerah, kojih posledica je bila ta, da so se brzojavke nakopičile. V zvezi s tem je c. kr. ravnateljstvo že storilo prve korake, da bi se v svrhu skrajšanja pošiljativne dobe brzojavk upeljalo na omenjenih progah hitrejši prometni sistem. Kar se dostaje nadaljnih pritožb glede dostavljanja brzojavk in nedostatnih telefonskih zvez v lokalnem prometu, obvestilo se je 4. avgusta t. l. v tem oziru trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani, da oskrbujejo dostavljanje brzojavk štiri sluge na ta način, da imata dva omenjena dnevno službo (in sicer jeden od 9 ure predpoludnem do 1 ure popoldne in od 3 do 9 zvečer, drugi od 8 ure zjutraj do 11 ure predpoludnem in od 1 do 8 zvečer), mej tem ko ima tretji sluga dopoludansko službo (od 7. ure zjutraj do 1 popoldne in polovično nočno službo, četrti sluga pa popoldnansko službo od 1. do 8. ure zvečer). Ta uredba omogočuje, da so dopoludne in popoldne vedno tri sluge na razpolago. Brzojavke leže v uradu od dospelja pa dotlej, ko jih odnese navzoči ali od dostavljanja vračajoči se raznašalec, največ 20 minut. Dostavljanje pa se vrši pri vsaki seriji drugače, po tem namreč, kamor so brzojavke namenjene ali le v notranje mesto, ali pa tudi v oddaljeneje dele mesta; v prvem slučaju dostavi se vseh 8—10 brzojavk v 20—25 minutah, dočim traja dostavljanje v drugem slučaju čisto jedno uro ali pa tudi

več. Glede nedostatnih telefonskih zvez v lokalnem prometu se pripominja, da vrši to službo in pa posredovanje brzojavk jedna manipulantinja, katerej ob času močnega prometa pomaga po možnosti jeden uradnik. Doga se pač, da imata obedve te moči časa toliko posla, da mora sem in tja kak abonent na zahtevano zvezo nekoliko časa čakati, kar je lahko umevno, če se pomisli, da čisto ob jednom več naročnikov kliče in da se morejo zahtevane zveze le po vrsti izvršiti. Takovizvanredni slučaj, ko morajo naročniki na zvezo nekoliko dalje časa čakati, se pa ne dogajajo čisto; v normalnih razmerah traja zvezavanje le jedno minuto. Glede upeljanja polne nočne službe v brzojavnem in telefonskem prometu se nanaša, da se tozadevne obravnave že vrše in da je pričakovati ugodne rešitve te zadeve. Kar se slednjice dostaje dostavnine za brzojavke, določajoče za Hradskega in Kurjovasa, ukrenilo se je objednem potrebno, da se bodo te brzojavke v bodoče brezplačno dostavljale. — C. kr. dvorni svetnik in predstojnik. — Sedaj ima besedo naš dopisnik.

Ruski kružok v Ljubljani prične pod vodstvom g. L. Jenka svoje delovanje 19. t. m. Splošno priznanje in hvalo zasluži požrtvovalno delovanje g. dr. L. Jenka v tem kružku. G. dr. L. Jenko ima kot izvršten zdravnik toliko dela na korist bolnega človeštva, da je res občudovanja vredno njegovo neumorno delovanje v ruskem kružku, za katero delovanje dobi čas če tudi čisto v svojo škodo.

Nesreča na električni železnici. Josip Brus, posestnikov sin na Studencu vozil je predvčeršnjim po Zaloški cesti. Pred Sarabonovo hišo zavil je z vozom čez tir električne cestne železnice v vožo omenjene hiše. V tem hipu pa je privozil električni voz in ker voznik ni mogel voza takoj ustaviti, tresčila sta vozova skupaj. Oba vozova sta bila poškodovana. Druga nesreča se ni pri petila.

Za kruhom. Včeraj zvečer se je odpeljalo v Ameriko 240 izseljencev s hrvaškega, nad 100 Macedoncev in 40 Slovencev. Na Gorenisko se je odpeljalo k zgradbi železnice 70 Macedoncev.

Izjubljeno. Dekla Marija Robič, stan. v Mostah št. 39 je izgubila na poti od doma po Zaloški cesti do šentpeterske cerkve 1 bankovec po 20, 1 zlat po 10 kron in štiri kronce, katere je nesla zavite v beli ruti.

Koncert za člane priredi društvena godba jutri dne 15. okt. v novih restavracijskih prostorih gosp. Avgustina Zajca, Rimska cesta šte. 24. Člani so prosti, nečlani plačajo 40 v.

Književnost in umetnost.

* **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri v četrtek se igra krasna moderna drama »Karikature«. V soboto se ponavlja »Lepa Lida«. — Prihodnji teden pride na oder Parmava opera »Amacónke«.

* **Slovensko gledališče.** Včeraj se je vprizoril tretji v sezoni Verdijev »Otello«. Peveci so kakor prvi in drugič izbornopeli, zlasti nam je pa še včeraj ugajala gđ. Skalo va. Pod vodstvom gosp. kapelnika Beniška je orkester precizno igral, za kar gre hvala vstrajnosti in umetniškemu čustvovanju gospoda kapelnika. Gledališče je bilo srednje obiskano.

Izpred sodišča

Nečloveški odgojatelj. Neki pokvarjeni študent imenom Dippold z Nemškega je vstopil v družino berolinskega bankirja Kocha, kakor vzgojitelj bankirjevih dveh otrok Heinza in Joachima. Pozneje se je vzgojitelj preselil s svojima gojencema na deželo v grajščino Ziegenberg. Tu je uboga otroka trpinčil na najsurovejše načine. Vezal ju je n. pr. za noge in roke na posteljo, da se nista mogla ganiti ter ju neusmiljeno pretepal s palico, dokler se ta ni zlomila. Bos, v sami sraciji, je moral v najhujši zimi eden ali drugi otrok na vrt po vrv, s katero ga je potem zvezal na posteljo in ga trpinčil. Drugi brat pa je moral gledati to nečloveško početje. Včasih je pozno v noč zbujal otroka, da ju je pretepal. Pozneje je izposloval ta nečlovek, da se je smel z otrokoma preseliti na svoj dom, v Drosendorf, kjer je še bolj neusmiljeno mučil in tepel otroka tako dolgo, da se je sam zmučil, ali da je šla palica na kose. Neštokrat sta padala otroka vsled trpljenja v nezavest in še potem ju je vzgojitelj suval v glavo in v hrbet. Vsled vseh takih in drugih muk je Heinz Koch, starejši gojenec, dne 10. marca umrl, mlajši Joachim Koch je popolnoma zatečen in sključen. Te dni se je vršila v Bayreuthu proti nečloveškemu Dippoldu kazenska razprava, na kateri je bil okrutnež obsojen na osem let ječe.

Društva.

(Društvo slov. in hrv. dijakov vpodabljaajoče umetnosti

»Vesna« na Dunaju), ima svoj I. redni občni zbor dne 17. okt. v restavraciji »A. Richter, III. Rennweg 1.« točno ob 7½ zvečer, s sledečim dnevnim redom: a) Čitanje zapiskov zadnjega obč. zbora, b) odborovo poročilo, c) poročilo preglednikov, d) volitve in e) slučajnosti. — Reden član postane po pravih vsak dijak vpodabljaajoče umetnosti na Dunaju. Vstopnina stane 2 K, semestralna udnina 2 K. Vpisovanje se vrši pred občnim zborom ob 7. uri zvečer. — Vsi lanskii člani se prosijo, naj prinesejo s seboj narodno gradivo nabrano o počitnicah. Istotako prosimo, da vrnejo odboru prejete legitimacije za podpornike, oziroma naj izvrše podpornino.

Razne stvari.

Najnovejše od rasnih strani

Nesreča v rudniku na Ruškem. V Jekaterinoslavu se je vtrgala v dijamantnem rudniku plast zemlje in zasula dvajset oseb, 6 je mrtvih, druge so ali težko ali malo poškodovane. — **Ponarejene menjice.** Uradnik tvrde s papirjem Eisman & Comp. Emil Kuchelmeister je ponaredil menjice za 550 tisoč kron. Oškodovanih je 20 tvev. — **Trebušni tifus** divja v Moskvi. Obolelo je 100 oseb. — **V Opatiji** pride v zimskih mesecih s švedskim kraljem tudi njegova soproga. — **Roparski umor.** V Frišavu na Moravskem so našli umorjenega gostilničarja Bacherja, njegovo ženo pa težko ranjeno. Morilec je vzel seboj gostilničarjev denar. — **Število dijakov,** ki študirajo medicino, se je v 13 letih znižalo za 20%. — **Žalostna smrt** gledališke igralke. V Parizu so našli ustreljeno v njenem stanovanju gledališko igralko Romunko Elizo Popesco. Zapri so briselskega graverja Grenken, kateri je imel z njo ljubavno razmerje. — **Pritlikovci** z plavalno kožico. Zdravniški nadkomisar v Papua poroča, da je našel na svojih potovanjih dva do sedaj popolnoma neznana rodu v zahodnem delu dežele. Jeden teh stanuje v močvirjih ter ima na nogah plavalno kožico. Velikosti so pritlikove. Drugi rod pa stanuje na kamenitih otokih na jezerih in je prištevati mej kanibalce. — **Sv. oče** je vsprejel 10 okt. 100 ogrskih božjepotnikov, katerim je dal vsem roko v poljub in podelil blagoslov. — **Avtomobil** podrl hišo. Vojaški avtomobil trdnjavskega topništva v Przemyslu priletel je pretečeni ponedeljek s tako silo v neko hišo, da se je ta sesula. — **Očeta umoril.** Kmet Mihaela Weberja je v Mezzacoroni ustrelil njegov sin. — **Belgijski kralj** je izjavil, da je sedaj pripravljen grofici Stefaniji Lonyay izplačati njeno dedščino po materi in poplačati dolgove princezinje Koburške v znesku štirih milijonov kron. — **Nemiri** stavkujočih v Armentieres. Včeraj popoldne so udrli stavkujoci delavci v več tovarn in bančnih poslopih, kjer so strgali poslovne knjige in tudi zažigali. Stavkujoci so prepregli ceste z žico, da onemogočujejo poslovanje konjeništa. Izgredniki so odnesli iz urada »Credit du Nord« 2000 frankov, iz nekega drugega urada pa 15.000 frankov. Več oseb je ranjenih. Neka trgovina z blagom je popolno orepana. **Društvo postopačev.** V Vallenfelsu v Smrečinah se je ustanovilo »društvo brezdelnih«. Udje morajo vsak ponedeljek narediti »plava«. Zakonski se ne vsprejemajo v društvo. — **Pogorela vas.** 9. t. m. uničil je v vasi Tisza-Szöles požar sto hiš in 400 stranskih poslopij. Zažgal je kmet Lukacz. Prižgal si je namreč pipo ter še gorečo vžigalico vrgel v slamo. Več oseb je zgorelo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 14. okt. Včeraj je protestiral zoper ravnopravnost tudi občinski zbor.

Dunaj, 14. okt. Krščanskosocialci so napravili načrt, ki spremeni obč. volivni red na Nižjeavstrijskem. V 78 občinah, ki štejejo 2000 ali več prebivalcev bo pri obč. volitvah uvedena četrta skupina, v kateri bo lahko volil vsak, ki pet let prebiva v dotični občini, tudi oni, ki je že volil v kakem drugem volivnem razredu. V manjših občinah se četrta kurija ustanovi le tedaj, če je ondi 20 mož, ki stanujejo v občini pet let in ne volijo v kakem drugem razredu. Četrti razred volil je polovico manj obč. odbornikov, kakor ostali razredi.

Dunaj, 14. oktobra. Nevarno je obolel knez Filip Eulenberg, bivši nemški poslanik na dunajskem dvoru.

Inomost, 14. oktobra. Včeraj popoldne se je vršila zaupna seja tirol-

skega deželnega zbora, v kateri se bo vršilo posvetovanje o regulaciji učiteljskih plač. Dežela bo razdejana v tri šolska okrožja. Učitelji, ki so bili doslej plačani od občin, dobe znatno zvišane plače od dežele, ki v ta namen zviša občinske doklade od 30 na 40 odstotkov, uvede naklado na pivo (na hektoliter 1 K 70 v.) in vino (35 odstotkov) ter najme posojilo. Najmanjša učiteljska plača bo 1600 K. Plačo bodo učitelji dobivali po poštni hranilnici.

Carigrad, 14. oktobra. Včeraj je načelnik sultanove tajne policije Fehim paša v neki kavarni aretiral ruskega podanika trgovca Ladgikova, ki je zahteval, naj se ga pelje na rusko poslaništvo. Policija ga je gnala v jildiz. Rusko poslaništvo bo storilo proti temu odločne korake.

Petrograd, 14. okt. Ruski vojni minister Kuropatkin je izjavil željo, naj se ga umirovi.

Petrograd, 14. okt. Ruski vladni listi pravijo, da Rusija radi tega še ni zapustila s svojimi vojniki Mandžurije, ker je vsled lakote in nemirov, pod katerimi so nedavno trpele nekatere kitajske pokrajine, prišlo v Mandžurijo jako veliko roparjev.

Sofija, 14. oktobra. Vsi uradi ob meji so dobili nalog, naj živež natančno preiščejo, ker so baje makedonski vstaši že pričeli delovati z kolera bacili.

Sofija, 14. oktobra. Makedonski vstaši z uspehom nadaljujejo guerilavojno. V bojih pri Reka in Krévo so Turki imeli velike izgube. — Sultan se brani priznati predloge vlasti, naj se vpelje prava konzularna kontrola o dogodkih. Sultan in ruski poslanik Sinovjev sta se radi tega sprla. Turki silijo prebivalstvo ob meji, da podpisuje izjave, v katerih se grozovitosti turških vojakov taje. Diplomati se boje, da nastanejo nevarni konflikti, ker se spopadi mej turškimi in bolgarskimi vojniki na meji množe.

Sofija, 14. oktobra. Vstaši so imeli krvav boj s turškim vojaškim oddelkom, v katerem je bilo deset bataljonov, dve bateriji in štirje oddelki konjeništv. Vstaši so zmagali. Turki imajo 78 mrtvih in veliko ranjencev. Pri vasi Luban je vroč boj med 400 Bolgari in turškimi četami.

London, 14. oktobra. Iz Newyorka se poroča, da so Vanderbiltove železnice odpustile 2000 uslužbencev.

Listnica uredništva:
Včerajšnji glas iz Celovca je prišel po pomoti v list. Uredništvo je hotelo o tej stvari molčati. Umilivo je pa, da uredništvo ne more vedno poročil, ki pridejo zadnji hip, natančno kontrolirati.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 806,2 m, srednji aerčni tlak 736°C mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi.	Nebo	Padavina v 24 urah, v mm.
13. 9. zveč.	735,1	8,7	brezv.	sk. jasno	
14. 7. jut.	738,6	7,6	sr. svzh.	megla	17,1
14. 2. popol.	738,7	13,2	sl. svzh.	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 11,5°, normale 10,9°

Dunajska borza
dné 13. oktobra

Skupni državni dolg v notah	100.—
Skupni državni dolg v srebru	99,9
Avstrijska zlata renta 4%	119,40
Avstrijska krona renta 4%	100.—
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92,30
Ogrska zlata renta 4%	118.—
Ogrska krona renta 4%	97,50
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89,15
Avstro-ogrsko bančne delnice	15,71
Kreditne delnice	650,75
London vista	239,27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	17,23 1/2
20 mark	23,48
20 frankov	19,65 1/2
Italijanski bankovci	95,15
O. kr. cekini	11,84

Špiritni laki, vsakovrstni: lak za usnje, ličilni lak, lak za etikete, lak za tla, naravnobarven in v vseh bojah, dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 524 35 11—1

Sprejme se takoj prodajalka, popolnoma izurjena v trgovini mešanega blaga. 1348 3—1
Ponudbe na **Fr. Dekleva v Slavini.**

Razpisana je služba občinskega tajnika v občini **Št. Rupert na Dolenjskem** z letno plačo 600 kron in sicer do 30. t. m. Prošnje je nasloviti na: **Franco Hofer,** župan in posestnik na Ravniku pri Št. Rupertu na Dolenjskem. 1347 3—1

Stružnica (Drechselbank) jako dobro ohranjena, je po nizki ceni takoj za prodati pri 1350 3—1
W. Kuralt, v Ljubljani, Kolodvorske ulice 18, III. dvorišče.

Išče se deček 1349 3—1
iz dobre hiše, kateri je izvršil vsaj štiri razrede ljudske šole, sprejme se takoj pri **Franco Crobath-u,** trgovina z manufakturnim blagom v Kranju.

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in izboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva.

Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico.

Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in modromu ter raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naročuje se edino in točno le pod naslovom: **Mestna lekarna, Zagreb, Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka.**

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja.

— Cena je naslednja in sicer franco dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.) . . .	4 K	5 ducatov (60 stekl.) . .	17 K
3 ducati (36 ") . . .	11 "	10 ducatov (120 ") . . .	32 "

Mestna lekarna
Zagreb,
Markov trg št. 36.

Ustanovljena leta 1360.

1234 10—8

Vino

po posredovanju preskuševalne kleti se toči

v gostilni pri „zlati ribi“

Čviček iz kleti gospe Hočevar v Krškem, Burgundec, iz kleti gospe Ferjandič na Slapu in tudi pristni **Biseljec.**

Kuhinja priznana dobra.

1251 8—7

Franz Rozman.

Nove zboljšane gramofone

z glasovno-, ročno- in varstveno omarico, zelo priljubljeno med duhovščino, po družtvih in med zasebniki.

Gramofon avtomate za gostilne zelo pridobitno prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 50—16

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

Popravila sprejemajo se v obeh trgovinah.

Naznanilo.

Otvoritev velike na novo urejene trgovine ur, zlate in srebrnine, šivalnih strojev, bicikelnov itd.

Franz Čuden

urar in trgovec zlatenine in srebrnine v Ljubljani Prešernove ulice nasproti frančiškanskega samostana, filijalka v prejšnji trgovini na Glavnem trgu.

Vsled nasveta ravnateljstva delniške družbe združenih tovarn ur „Union“ v Brelu in Genovi v Švici, prisiljen sem bil kot član iste družbe preskrbeti si večji lokal, da zamorem njihove izdelke slavnemu občinstvu v obilnem razporostreiti, ker umevno je tem večja izbira tem lažja in cenejša postrežba.

Zatorej prizadjal sem si mnogo, da sem mojo novo trgovino, okrasil s toliko bogato zalogo kakoršne še ni bilo videti v tej stroki do danes.

Posebno opozarjam slehernega na okusno izberko še nad 150 komadov obešenih stenskih pendel ur v najmodernejših, lepo rezanih omaričah z različnim bitjem k vsaki hišni opravi prikladne.

Prilicno omenim tudi, da se mi je posrečilo nakupiti jako ugodno večje partije brilantov, diamantov in drugih dragocenih kamnov, vdelenih v vsakovrstnih oblikah, jako veliko zlatenine, srebrnine, ur in drugo tako, da se lahko z vsakim glede zaloge meriti zamorem.

Za obilen poset in obisk se priporoča gornji.

1292 3

Ceniki brezplačni in poštnine prosti.

Brez skrbi more vsak

rešiti vprašanje o toaleti, če se obrne v

angleško skladišče oblek

Ljubljana Mestni trg 5 Ljubljana

ki ima v zalogi vse novosti jesenske in rimske sezone oblek za gospode in dame in otroke v največji izbiri in more, kar se tiče cene, kakovosti izgotovitve in fačone, nuditi vse **najpopolnejše.**

Naročila po meri se na Dunaju naglo in najfinije izvršujejo.

Angleško in francosko blago je v zalogi vedno v največji izbiri.

Izborna blago se pošilja na vse strani brez povzetja.

O. Bernatović
poslovodja.

1336 3—2

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

706 104—42

Angeljnovi milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-59

sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Sprejmeta se:

Učenec,

krepak, kateri ima veselje do trgovine ter primerno nabrazbo. 1333 3-2

Prodajalka,

katera je navajena vseh domačih del je dobro izurjena v trgovini ter spretna prodajalka in mogoče trgovsko zbrsžena. Vstop takoj.

Rudolf Zoré,
Jesenice, Gorenjsko.

Učenec

se takoj sprejme v špecerijsko trgovino v Kamniku.

Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 1328 3-3

Proda se pod ugodnimi pogoji
enonadstropna hiša

z vrtom. 1323 2-2

Več pové upravništvo „Slovenca.“

Slava Jezusu.

Pesmi na čast
božjemu Izveličarju
za mešan zbor, deloma z orgljami
izdal
P. Hugolin Sattner
ord. ff. min.

Partitura in 4 glasovi 8 K, vsak nadaljni glas 50 vin.

Naroča se: frančiškanski samostan, Ljubljana.

Čisti dobiček prejmo knezošk. zavodi.

1111 8

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,
v Knezovi hiši,
obrestuje hranilne vloge po

110 95-90

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,
Telefon šte. 57.

Najnižje cene Kožuhovina mufov, koljerjev, ovratnikov, čepic Najnovejše in najboljše Rokovice za gospode, dame in otroke glace, iz srnlne trico in sukna Trgovina za lišp, modno blago in nagrobne vence. Mestni trg 24.	Zalagatelj c. kr. državnih uradnikov 1293 10-5 Najnovejše krasni modni klobuki za dame in deklice žalni klobuki klobuki se sprejemajo tudi v moder niziranje. Karol Recknagel Ljubljana.	Največja izbira Žamet za bluze meter K 1'50 in višje Pliš, svileni žmet, svileni blago v vseh barvah Nagrobni venci in frakovl za vence. Najnovejši Naravni venci krasni in po cenl. Trgovina s klobuki za dame. Mestni trg 3.
---	---	---

Vabilo
na

vinsko trgatév

s šaljivo pošto, korzo in s plesom
katera bode
v soboto 17. oktobra
začetek točno ob 8. uri
zvečer.
Ustopnina 15 kr.

V gostilni pri „Cenkarji“.

S spoštovanjem se priporoča
Franc Slatnar,
gostilničar.

1334 3-2

Izpraznjena je služba
cerkvenika in organista

v St. Lambertu, p. Sava i. z. Rokodelci
imajo prednost; nastop takoj.

Župni urad v St. Lambertu,
dné 4. oktobra 1903.

Josip Plantarič,
župnik.

1316 3-3

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 45 **F. HITI,**
Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo
== izgotovljene obleke
posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,588.882 K 65 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Slibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.